

Sport v sobě nese dva různé úhly pohledu, k nimž se na úrovni EU stále více přihlíží: profesionální sport a sport jako rekreační činnost. V obou případech představuje velké a rychle se rozšiřující hospodářské odvětví a významným způsobem přispívá k růstu a zaměstnanosti.

Sport podněcuje sociální interakci, která je důležitá pro mladé i starší, pro ženy i muže, a propaguje fyzické a duševní zdraví. Může také podporovat vzdělávání, komunikaci, vyjednávací a vůdčí schopnosti, což je důležité pro posilování postavení žen.

Zajišťování rovných podmínek

Rovnost pohlaví je jednou ze základních zásad Evropské unie. Svůj závazek zabývat se rozdíly v postavení žen a mužů při rozhodování a snažit se tyto nerovnosti odstranit vyjádřila Evropská komise jak v Chartě žen, tak ve Strategii pro rovnost žen a mužů 2010–2015.

Účastníci konference EU o rovnosti žen a mužů v oblasti sportu v roce 2013 schválili návrh strategických opatření, která se týkají genderové rovnosti ve sportu v období 2014–2020. Uznali, že na tomto poli zbývá vykonat hodně práce. Zároveň navrhli řadu činností a doporučení pro subjekty zodpovědné za sport a pro nevládní organizace, aby vypracovaly a prováděly vnitrostátní a mezinárodní strategie v oblasti rovnosti žen a mužů

ve sportu, které by byly podporované soudržnými a konkrétními opatřeními na úrovni EU.

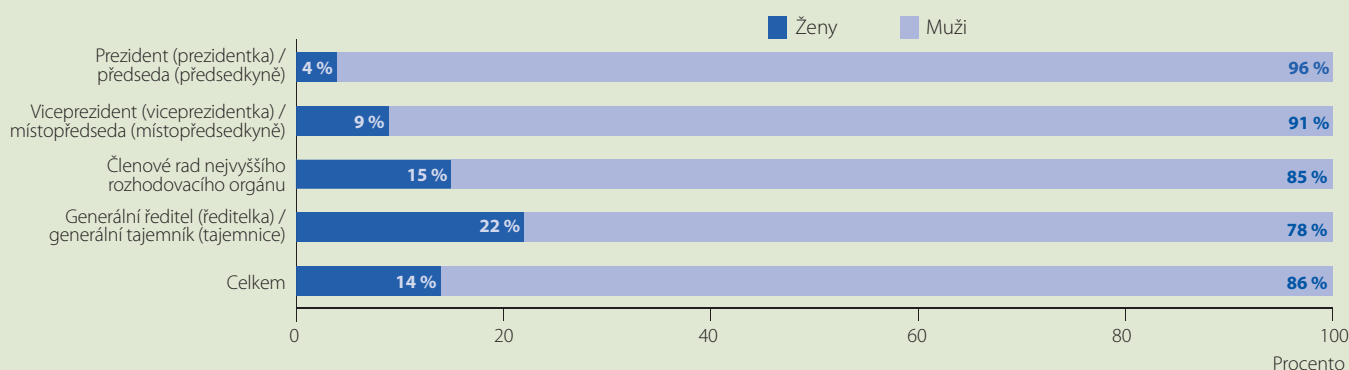
Závěry Rady o rovnosti žen a mužů v oblasti sportu podněcují sportovní organizace k tomu, aby zlepšovaly genderovou vyváženost ve výkonných radách a výborech, a to i v rámci řízení a trenérské činnosti. Rovněž podporují snahu odstraňovat nelegislativní překážky, které ženám brání, aby takové funkce zastávaly (20. května 2014).

Překážky

Ženy stranou rozhodování

Žen ve sportu přibývá, ale jejich zastoupení v rozhodovacích orgánech sportovních institucí na místní, národní, evropské i celosvětové úrovni je stále nedostatečné.

Obrázek 1 – Poměr žen a mužů v rozhodovacích pozicích v kontinentálních konfederacích olympijských sportů v Evropě, 2015

Zdroj: Údaje byly získány od všech 28 kontinentálních konfederací olympijských sportů v Evropě (v období od května do června 2015).

Údaje ze zprávy o ženách ve výkonných a rozhodovacích pozicích, kterou vypracoval Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE) pro lucemburské předsednictví Rady, ukazují, že na evropské úrovni ženy v Evropě zastávají v průměru 14 % rozhodovacích pozic v kontinentálních konfederacích olympijských sportů. Ve 28 zkoumaných konfederacích byla z celkového počtu 91 rozhodovacích pozic pouze jedna prezidentka nebo předsedkyně a osm místopředsedkyň. Tato čísla odrážejí trendy zjištěné i v jiných oblastech rozhodování, kde platí: čím vyšší pozice, tím větší nepoměr mezi pohlavími.

Zastoupení žen na **nejvyšších rozhodovacích pozicích** ve sportovních organizacích zůstává ve všech **členských státech** velmi nízké. V roce 2015 v průměru pouze 14 % všech pozic zastávaly ženy (od 3 % v Polsku po 43 % ve Švédsku).

Sport se považuje za mužskou záležitost

Sport je tradičně považován za odvětví, jemuž dominují muži. Pokrok z hlediska genderové rovnosti brzdí sociální pojetí ženskosti a mužskosti, které sport často spojuje s „mužskými“ vlastnostmi, jako je fyzická síla a odolnost, rychlost a vysoce soutěživý, někdy konfrontační duch. Ženy, které se angažují v oblasti sportu, mohou být vnímány jako „zmužnělé“, zatímco muži, kteří se o sport

nezajímají, mohou být považováni za „zženštilé“. Převládající genderové stereotypy ovlivňují nejenom účast žen na rozhodování ve sportovních organizacích, ale také jejich zapojení do sportovních aktivit.

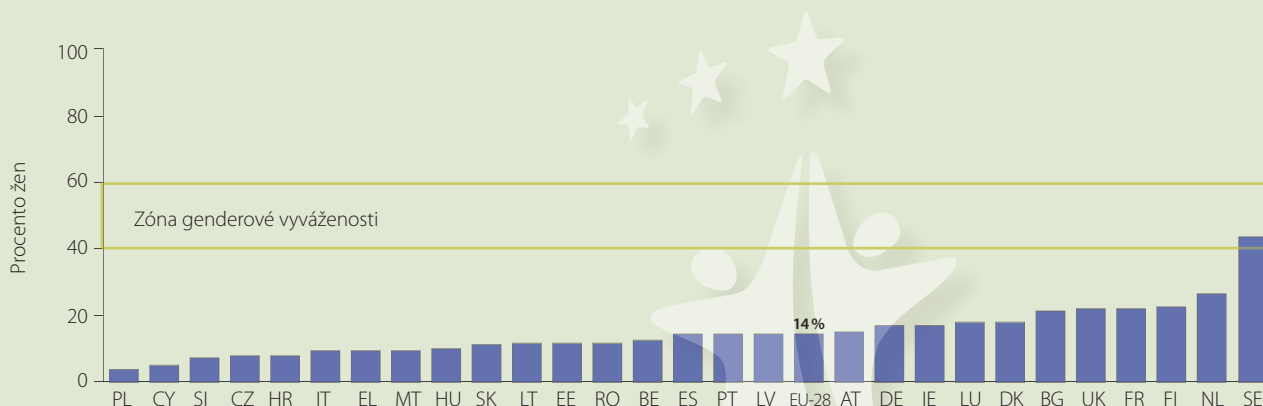
Tradiční role mužů a žen mohou určovat, jakou dobu ženy stráví pečovatelskými povinnostmi, což jim může ubírat čas na sportovní aktivity. Index rovnosti žen a mužů institutu EIGE zřetelně ukazuje, že ženy tráví oproti mužům více času pečovatelským a méně se zapojují do jiných společenských aktivit, jako je sport, kultura nebo volnočasové aktivity.

Muži v čele v trenérské profesi

Trenérská činnost je další sportovní oblastí, v níž ženy nejsou dostatečně zastoupené. Na základě údajů ze sedmi **členských států EU** se odhaduje, že ženy v Evropě představují pouze 20–30 % všech sportovních trenérů (!). Trenérky se vyskytují spíše ve sportech s vysokou účastí žen (např. tanec, gymnastika, krasobruslení a jezdeckví). Pracují převážně se ženami, dospívajícími nebo dětmi, které soutěží na místní nebo regionální úrovni. V oblasti sportu je také zaměstnáno více mužů než žen. Údaje z databáze genderových statistik institutu EIGE ukazují, že na evropské úrovni v letech 2012 až 2014 žen zaměstnaných ve sportu ubývalo, zatímco počet mužů stoupal.

(!) Evropská komise (2014), *Gender Equality in Sport: Proposal for Strategic Actions 2014–2020* (Rovnost žen a mužů v oblasti sportu: návrh strategických opatření pro období 2014–2020), s. 19. http://ec.europa.eu/sport/events/2013/documents/20131203-gender/final-proposal-1802_en.pdf

Obrázek 2 – Procento žen ze všech rozhodovacích pozic v národních sportovních federacích v EU-28, 2015

Zdroj: Údaje byly shromážděny z 10 nejpopulárnějších národních sportovních federací v každém z 28 členských států (celkem 280) v období od května do června 2015.

Poznámka: Jsou zahrnuty tyto pozice: prezident (prezidentka) / předseda (předsedkyně), viceprezident (viceprezidentka) / místopředseda (místopředsedkyně), generální ředitel (ředitelka) / generální tajemník (tajemnice) a další členové rady. Aby se zamezilo dvojímu započítání, byla každá osoba počítána pouze jednou, i pokud zastávala několik pozic.

Stereotypy v médiích drží ženy v ofsajdu

Média mohou hrát významnou úlohu v posilování nebo napadání genderových stereotypů v oblasti sportu. Genderové stereotypy, které média vytváří u sportovkyň a sportovců, jsou dobře zdokumentované: sportovkyně jsou často sexualizovány. Často jsou vyobrazovány způsobem, který přispívá k přehlížení úspěchů žen ve sportu, a to vlivem důrazu, který je kladen na ženskost a sexuální přitažlivost, a nikoli na sílu a dovednosti.

Existují také významné rozdíly v pozornosti, kterou média věnují ženským a mužským sportům, přičemž mužské sporty vedou (?). Další problém představuje absence žen ve sportovní žurnalistice. Na olympijských hrách v Londýně v roce 2012 bylo mezi novináři a fotografy pouze 15 % žen. Genderové rozdíly ve sportovní žurnalistice sahají až do mediálních organizací, kde ženy zastávají méně než třetinu pozic ve vyšším vedení (?).

Jaká se přijímají opatření?

Několik mezinárodních a kontinentálních federací v Evropě, které odpovídají za propagaci a rozvoj sportu, se již odhodlalo zajistit rovné zastoupení žen a mužů pomocí **genderových kvót**.

V roce 2015 mělo devět z 28 evropských konfederací genderové kvóty pro nejvyšší rozhodovací orgán

(výkonný výbor, předsednictvo nebo správní radu) a pouze jedna z nich tyto kvóty nesplnila (neměla žádnou ženu ve vrcholových funkcích s rozhodovacími pravomocemi). Ve čtyřech ze zbývajících 19 evropských konfederací, které kvóty nezavedly, ženy v nejvyšším rozhodovacím orgánu chyběly.

Ženské komise nebo výbory jsou dále zřízeny v pěti organizacích:

- *European Boxing Confederation* (EUBC, Evropská federace boxu)
- *European Taekwondo Union* (ETU, Evropský svaz taekwonda)
- *European Union of Gymnastics* (UEG, Evropská gymnastická federace)
- FIBA Europe (Evropská basketbalová federace)
- *Union of European Football Associations* (UEFA, Unie evropských fotbalových asociací)

Dobrovolné cíle genderové vyváženosti byly na **vnitrostátní úrovni** navrženy nebo již zavedeny ve správních strukturách sportovních federací v pěti členských státech (DE, FR, FI, SE, UK (Anglie)).

K dosažení rovnosti žen a mužů v oblasti sportu a v rozhodování jsou však zapotřebí ještě další opatření.

(?) *Ibid*, s. 33.

(?) Údaje z prezentace Anthonyho Edgara, vedoucího mediálních operací Mezinárodního olympijského výboru, „*The Olympic Games: Meeting New Global Challenges*“, Oxford University Club, Oxford, „*The Future of Reporting at the Olympic Games*“, 13.–14. srpna 2012.

Genderové kvóty v evropských sportovních federacích, 2015

Genderové kvóty pro nejvyšší rozhodovací orgán

Alespoň jedna žena a jeden muž	<i>United World Wrestling Europe</i> (UWW-Europe, Evropská zápasnická federace) <i>European Fencing Confederation</i> (EFC, Evropská šermířská federace) <i>European Handball Federation</i> (EHF, Evropská házenkářská federace) <i>European Shooting Confederation</i> (ESC, Evropská střelecká federace) <i>European Weightlifting Federation</i> (EWF, Evropská vzpěračská federace) <i>Union of European Football Associations</i> (UEFA, Unie evropských fotbalových asociací)
--------------------------------	---

Alespoň 2 ženy a 2 muži	<i>European Hockey Federation</i> (EHF, Evropská hokejová federace) FIBA Europe (Evropská basketbalová federace)
-------------------------	---

Alespoň 3 ženy a 3 muži	<i>European Triathlon Union</i> (ETU, Evropská triatlonová federace)
-------------------------	--

Genderové kvóty pro rady, výbory a komise

<i>European Handball Federation</i> (EHF, Evropská házenkářská federace) <i>European Shooting Confederation</i> (ESC, Evropská střelecká federace) <i>European Table Tennis Union</i> (ETTU, Evropský svaz stolního tenisu) <i>European Taekwondo Union</i> (ETU, Evropský svaz taekwonda) <i>European Triathlon Union</i> (ETU, Evropská triatlonová federace)

Co lze ještě udělat?

Uplatňování hlediska rovnosti žen a mužů

Jedním ze způsobů, jak posilovat rovnost žen a mužů v oblasti sportu, je začleňování genderového hlediska do příslušných politických oblastí. Začleňování hlediska rovnosti lze popsat jako zohledňování rovného postavení žen a mužů v každém stadiu tvorby a provádění politiky nebo programu.

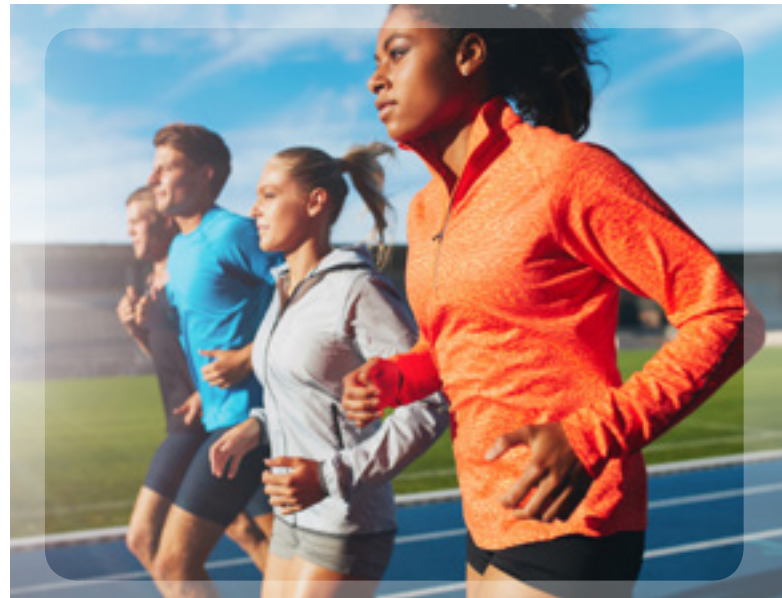
Institut EIGE vytvořil on-line platformu zabývající se začleňováním hlediska rovnosti žen a mužů. Je veřejně přístupná prostřednictvím webových stránek institutu. Jejím úkolem je poskytovat podporu zaměstnancům institucí EU a státních orgánů při začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do jejich práce, včetně oblasti sportu.

Cílená opatření a iniciativy

K dosažení rovnosti žen a mužů a zvýšení podílu žen na rozhodování ve sportu by přispěla širší škála cílených opatření, jako jsou veřejné diskuse, odborná příprava, mentorské programy a proaktivní politiky, které podporují mladé ženy, aby zůstaly ve sportu. Účinek legislativních a dobrovolných opatření by mohlo posílit další úsilí zaměřené na zvyšování informovanosti veřejnosti a boj proti „předepsaným“ mužským a ženským rolím. Vymýcení genderových stereotypů hraje stěžejní úlohu při odstraňování překážek, které omezují přístup žen k vedoucím pozicím ve sportu.

Kvalitnější údaje na úrovni EU

Výzkum institutu EIGE zjistil, že měření změn v oblasti rozhodování ve sportu ztěžuje skutečnost, že

Vymýcení genderových stereotypů je stěžejní pro posílení rovnosti žen a mužů v oblasti sportu a rozhodování.

chybí vhodné ukazatele na úrovni EU. Přestože některé údaje již existují, data rozříděná podle pohlaví, která lze porovnávat mezi členskými státy, dostupná nejsou. Nedostatek vhodných informací znemožňuje přijímat politiky, které odrážejí odlišné potřeby žen a mužů a podporují rovnější zapojení.

Na podporu politiků EU při výkonu jejich činnosti institut EIGE vytvořil databázi genderových statistik⁽⁴⁾, která je veřejně dostupná na webových stránkách institutu. Středisko pro zdroje a dokumentaci institutu EIGE poskytuje mnoho publikací o sportu prostřednictvím své elektronické knihovny. Zdroje jsou dostupné v angličtině, dánštině, francouzštině, itaštině, nizozemštině, němčině, norštině, portugalštině, řečtině a švédštině. Naleznete je na adrese <http://eige.europa.eu/rdc>

⁽⁴⁾ Údaje o ženách a sportu v databázi naleznete v části Strategie EU (Strategie EU pro rovnost žen a mužů 2010–2015 – genderové role v oblasti mládeže, vzdělávání a sportu) a Politická oblast – kultura, vzdělávání a mládež.

Evropský institut pro rovnost žen a mužů

Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE) je znalostním centrem EU. Podporuje politiky a příslušné orgány v úsilí o zajištění rovnosti mezi ženami a muži pro všechny Evropany tím, že jim poskytuje konkrétní odborné znalosti a srovnatelné a spolehlivé údaje o rovnosti žen a mužů v Evropě.

Kontaktní údaje

<http://eige.europa.eu>
[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)
twitter.com/eurogender
[youtube.com/eurogender](https://www.youtube.com/eurogender)
eige.sec@eige.europa.eu
+370 5 215 7444

Evropský institut pro rovnost žen a mužů
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
LITVA

Tištěná verze: MH-02-15-937-CS-C 978-92-9218-947-1 10.2839/600693
PDF verze: MH-02-15-937-CS-N 978-92-9218-958-7 10.2839/750967